Számítási modellek

9. előadás

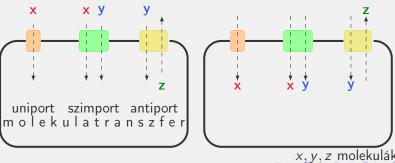
Szimport/antiport P-rendszerek

A szimport/antiport P-rendszer egy olyan bio-inspirált számítási modell, melyben az objektumok nem íródhatnak át, csak mozognak a hierarchikus membránstruktúra membránjai által elválasztott különböző régiók között.

Szimport/antiport P-rendszerek

A szimport/antiport P-rendszer egy olyan bio-inspirált számítási modell, melyben az objektumok nem íródhatnak át, csak mozognak a hierarchikus membránstruktúra membránjai által elválasztott különböző régiók között.

Motiváció: Egy élő sejt membránja gátolja a molekulák szabad mozgását. Ugyanakkor lehetőség van szállítóproteinek segítségével különféle fehérjetranszferekre. A különféle transzferek lehetnek uniport, szimport, antiport típusúak.

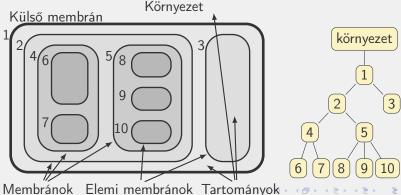

Szimport/antiport P-rendszerek – alapfogalmak

A membránok fa struktúrájú hierarchiát alkotnak. Egyrészt minden membránt – a külső membrán kivételével – egyetlen másik membrán által határolt régió vesz körül, másrészt őmaga több membránt is tartalmazhat. Amennyiben egyet se tartalmaz elemi membránnak nezezzük. A külső membránt a környezet veszi körül. A régiókat és a környezetet együtt tartományoknak nevezzük.

Szimport/antiport P-rendszerek – alapfogalmak

A membránok fa struktúrájú hierarchiát alkotnak. Egyrészt minden membránt – a külső membrán kivételével – egyetlen másik membrán által határolt régió vesz körül, másrészt őmaga több membránt is tartalmazhat. Amennyiben egyet se tartalmaz elemi membránnak nezezzük. A külső membránt a környezet veszi körül. A régiókat és a környezetet együtt tartományoknak nevezzük.

Legyenek $x,y\in O^+$ multihalmazokat reprezentáló objektumokból álló sztringek. Az objektumok tartományok közötti mozgása az alábbi szabályok szerint történhet:

 (x, in): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.

- (x, in): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, out): az x multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.

- (x, in): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, out): az x multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, in; y, out): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba, míg az y multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (antiport szabály). A szabály súlya max{|x|, |y|}.

- (x, in): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, out): az x multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, in; y, out): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba, míg az y multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (antiport szabály). A szabály súlya max{|x|, |y|}.

Legyenek $x,y\in O^+$ multihalmazokat reprezentáló objektumokból álló sztringek. Az objektumok tartományok közötti mozgása az alábbi szabályok szerint történhet:

- (x, in): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, out): az x multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (szimport szabály). A szabály súlya |x|.
- (x, in; y, out): az x multihalmaz a membránt körülvevő tartományból a membrán által határolt tartományba, míg az y multihalmaz a membrán által határolt tartományból a membránt körülvevő tartományba mozog (antiport szabály). A szabály súlya max{|x|, |y|}.

Megjegyzés: Az uniport molekulatranszferek leírhatók a szimport szabályok speciális eseteként. (x, in), ahol |x| = 1.

Szimport/antiport P-rendszerek

Definíció

A szimport/antiport P-rendszer egy rendezett

$$\Pi = \langle O, \mu, E, \omega_1, \dots, \omega_m, R_1, \dots, R_m, i_o \rangle$$
 (2m + 4)-es, ahol

- O egy ábécé (elemeit objektumoknak nevezzük).
- μ egy m membránból álló hierarchikus membránstruktúra. A membránok (és így a régiók is) $\{1,2,\ldots,m\}$ elemeivel injektív módon vannak címkézve. m-et Π fokának nevezzük.
- $\omega_1, \ldots, \omega_m$ O feletti multihalmazokat reprezentáló sztringek, ezek rendre az $1, 2, \ldots, m$ címkéjű régióhoz vannak rendelve.
- ► E ⊆ O a környezetben korlátlanul rendelkezésre álló objektumok halmaza.
- ▶ R_i , $1 \le i \le m \ \mu$ *i*-edik membránjához rendelt szimport/antiport szabályok véges halmaza.
- $i_o \in \{1, 2, ..., m\}$ egy elemi membrán címkéje (kimeneti membrán)

Szimport/antiport P-rendszerek konfigurációi

Definíció

```
(w_0, w_1, \ldots, w_m) a \Pi = \langle O, \mu, E, \omega_1, \ldots, \omega_m, R_1, \ldots, R_m, i_o \rangle szimport/antiport rendszer konfigurációja, ahol w_0 \in O^* a környezet (O - E)-beli objektumainak multihalmazát, w_1, \ldots, w_m \in O^* pedig rendre az 1, \ldots, m régióbeli objektumok multihalmazait reprezezentáló sztringek.
```

Szimport/antiport P-rendszerek konfigurációi

Definíció

```
(w_0, w_1, \ldots, w_m) a \Pi = \langle O, \mu, E, \omega_1, \ldots, \omega_m, R_1, \ldots, R_m, i_o \rangle szimport/antiport rendszer konfigurációja, ahol w_0 \in O^* a környezet (O - E)-beli objektumainak multihalmazát, w_1, \ldots, w_m \in O^* pedig rendre az 1, \ldots, m régióbeli objektumok multihalmazait reprezezentáló sztringek.
```

```
(w_0, w_1, \dots, w_m) kezdőkonfiguráció, ha w_0 = \varepsilon és w_i = \omega_i (1 \le i \le m).
```

Szimport/antiport P-rendszerek konfigurációi

Definíció

```
(w_0, w_1, \ldots, w_m) a \Pi = \langle O, \mu, E, \omega_1, \ldots, \omega_m, R_1, \ldots, R_m, i_o \rangle szimport/antiport rendszer konfigurációja, ahol w_0 \in O^* a környezet (O - E)-beli objektumainak multihalmazát, w_1, \ldots, w_m \in O^* pedig rendre az 1, \ldots, m régióbeli objektumok multihalmazait reprezezentáló sztringek.
```

$$(w_0, w_1, \dots, w_m)$$
 kezdőkonfiguráció, ha $w_0 = \varepsilon$ és $w_i = \omega_i$ $(1 \le i \le m)$.

A szabályokat **maximálisan párhuzamos** módon kell alkalmazni. Ez pontosabban a következőket jelenti.

Legyen M_i a w_i által reprezentált multihalmaz $(0 \le i \le m)$, M_0 -hoz adjuk hozzá az E-beli objektumokat végtelen multiplicitással.

Legyen M_i a w_i által reprezentált multihalmaz $(0 \le i \le m)$, M_0 -hoz adjuk hozzá az E-beli objektumokat végtelen multiplicitással.

Egylépéses konfigurációátmenet: nemdeterminisztikusan válasszuk ki az alkalmazandó szabályok egy olyan véges $\mathcal R$ multihalmazát, amelyre a következő 2 feltétel teljesül.

(1) Az R-beli szabályok együttesen alkalmazhatók, azaz az R-beli szabályokra egymás után elvégezhetők az alábbi multihalmaz-kivonások:

Legyen M_i a w_i által reprezentált multihalmaz $(0 \le i \le m)$, M_0 -hoz adjuk hozzá az E-beli objektumokat végtelen multiplicitással.

Egylépéses konfigurációátmenet: nemdeterminisztikusan válasszuk ki az alkalmazandó szabályok egy olyan véges $\mathcal R$ multihalmazát, amelyre a következő 2 feltétel teljesül.

- (1) Az R-beli szabályok együttesen alkalmazhatók, azaz az R-beli szabályokra egymás után elvégezhetők az alábbi multihalmaz-kivonások:
  - ha $(y,out) \in R_i \cap \mathcal{R}$ vagy $(x, in ; y,out) \in R_i \cap \mathcal{R}$: vonjuk ki az y által reprezentált multihalmazt M_i -ből

Legyen M_i a w_i által reprezentált multihalmaz $(0 \le i \le m)$, M_0 -hoz adjuk hozzá az E-beli objektumokat végtelen multiplicitással.

Egylépéses konfigurációátmenet: nemdeterminisztikusan válasszuk ki az alkalmazandó szabályok egy olyan véges $\mathcal R$ multihalmazát, amelyre a következő 2 feltétel teljesül.

- (1) Az R-beli szabályok együttesen alkalmazhatók, azaz az R-beli szabályokra egymás után elvégezhetők az alábbi multihalmaz-kivonások:
  - ha $(y,out) \in R_i \cap \mathcal{R}$ vagy $(x, in ; y,out) \in R_i \cap \mathcal{R}$: vonjuk ki az y által reprezentált multihalmazt M_i -ből
  - ha $(x,in) \in R_j \cap \mathcal{R}$ vagy $(x, in ; y,out) \in R_j \cap \mathcal{R}$ ahol j az i. tartomány μ szerinti egyik gyereke: vonjuk ki az x által reprezentált multihalmazt M_i -ből

Legyen M_i a w_i által reprezentált multihalmaz $(0 \le i \le m)$, M_0 -hoz adjuk hozzá az E-beli objektumokat végtelen multiplicitással.

Egylépéses konfigurációátmenet: nemdeterminisztikusan válasszuk ki az alkalmazandó szabályok egy olyan véges $\mathcal{R}$ multihalmazát, amelyre a következő 2 feltétel teljesül.

- (1) Az R-beli szabályok együttesen alkalmazhatók, azaz az R-beli szabályokra egymás után elvégezhetők az alábbi multihalmaz-kivonások:
  - ha $(y, out) \in R_i \cap \mathcal{R}$ vagy $(x, in ; y, out) \in R_i \cap \mathcal{R}$: vonjuk ki az y által reprezentált multihalmazt M_i -ből
  - ha $(x,in) \in R_j \cap \mathcal{R}$ vagy $(x, in ; y,out) \in R_j \cap \mathcal{R}$ ahol j az i. tartomány μ szerinti egyik gyereke: vonjuk ki az x által reprezentált multihalmazt M_i -ből

[álljon a környezet a hierarchia csúcsán és legyen a külső membrán által határolt régió az ő egyetlen gyereke]

(2) $\mathcal{R}$ nem bővíthető egyetlen szabály hozzáadásával sem, azaz ha M_i' $(0 \le i \le m)$ az iménti kivonások után kapott multihalmazok, akkor

- (2) $\mathcal{R}$ nem bővíthető egyetlen szabály hozzáadásával sem, azaz ha M_i' $(0 \le i \le m)$ az iménti kivonások után kapott multihalmazok, akkor
  - ha (y,out)∈ R_i\R akkor az y által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M'_i-ből

- (2) $\mathcal{R}$ nem bővíthető egyetlen szabály hozzáadásával sem, azaz ha M_i' $(0 \le i \le m)$ az iménti kivonások után kapott multihalmazok, akkor
  - ha (y,out)∈ R_i\R akkor az y által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M'_i-ből
  - ha $(x, \text{in}) \in R_j \backslash \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti egyik gyereke akkor az x által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M_i' -ből

- (2) $\mathcal{R}$ nem bővíthető egyetlen szabály hozzáadásával sem, azaz ha M_i' $(0 \le i \le m)$ az iménti kivonások után kapott multihalmazok, akkor
  - ha (y,out)∈ R_i\R akkor az y által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M'_i-ből
  - ha $(x,in) \in R_j \backslash \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti egyik gyereke akkor az x által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M_i' -ből
  - ha $(x, \text{in}; y, \text{ out}) \in R_j \backslash \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor vagy az x által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M_i' -ből vagy az y által reprezentált multihalmaz nem vonható ki M_i' -ből

Az egylépéses konfigurációátmenet eredménye.

 ha (y,out) ∈ R_i ∩ R akkor az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá az i. régiót közvetlenül tartalmazó tartományban lévő multihalmazhoz

Az egylépéses konfigurációátmenet eredménye.

- ha (y,out) ∈ R_i ∩ R akkor az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá az i. régiót közvetlenül tartalmazó tartományban lévő multihalmazhoz
- ha $(x,in) \in R_j \cap \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor az x által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_i -höz

Az egylépéses konfigurációátmenet eredménye.

- ha (y,out) ∈ R_i ∩ R akkor az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá az i. régiót közvetlenül tartalmazó tartományban lévő multihalmazhoz
- ha $(x,in) \in R_j \cap \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor az x által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_j -höz
- ha $(x, \text{in}; y, \text{ out}) \in R_j \cap \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor az x által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_j -höz, míg az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_i -höz.

Az egylépéses konfigurációátmenet eredménye.

- ha (y,out) ∈ R_i ∩ R akkor az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá az i. régiót közvetlenül tartalmazó tartományban lévő multihalmazhoz
- ha $(x,in) \in R_j \cap \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor az x által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_j -höz
- ha $(x, \text{in}; y, \text{ out}) \in R_j \cap \mathcal{R}$ és j az i. tartomány μ szerinti gyereke akkor az x által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_j -höz, míg az y által reprezentált multihalmazt uniózzuk hozzá M'_i -höz.

Észrevétel: Ha a külső membrán egy (x,in) szimport szabályára $x \in E^+$ teljesül, akkor nem választható ki a feltételeknek eleget tevő véges maximális szabály-multihalmaz. Tehát feltehető, hogy ilyen szabályok nincsenek.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

A Π szimport/antiport rendszer egy (termináló) számítása egy többlépéses konfigurációátmenet sorozat a kezdőkonfigurációból valamely megállási konfigurációba.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

A Π szimport/antiport rendszer egy (termináló) **számítása** egy többlépéses konfigurációátmenet sorozat a kezdőkonfigurációból valamely megállási konfigurációba.

A Π szimport/antiport rendszer egy számításának **eredménye** bármely megállási konfiguráció esetén az i_o kimeneti membránban lévő objektumok száma.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

A Π szimport/antiport rendszer egy (termináló) **számítása** egy többlépéses konfigurációátmenet sorozat a kezdőkonfigurációból valamely megállási konfigurációba.

A Π szimport/antiport rendszer egy számításának **eredménye** bármely megállási konfiguráció esetén az i_o kimeneti membránban lévő objektumok száma. (*Alternatív eredményszámítás:* az objektumok (objektumtípus szerinti) számvektora.)

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

A Π szimport/antiport rendszer egy (termináló) számítása egy többlépéses konfigurációátmenet sorozat a kezdőkonfigurációból valamely megállási konfigurációba.

A Π szimport/antiport rendszer egy számításának **eredménye** bármely megállási konfiguráció esetén az i_o kimeneti membránban lévő objektumok száma. (*Alternatív eredményszámítás:* az objektumok (objektumtípus szerinti) számvektora.)

A Π által **generált nyelv** a lehetséges termináló számítások eredményeinek $N(\Pi)$ halmaza.

Többlépéses konfigurációátmenet: A egylépéses konfigurációátmenet reflexív, tranzitív lezártja.

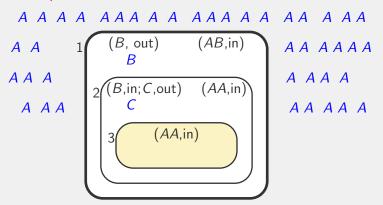
Jelölés: $\Rightarrow_{\Pi}$ jelöli az egylépéses, $\Rightarrow_{\Pi}^*$ a többlépéses konfigurációátmenet relációt.

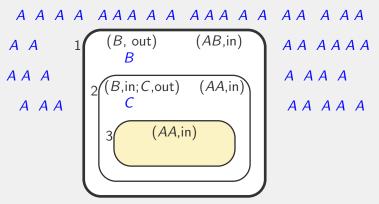
Megállási konfiguráció: olyan konfigurácó, amelyre további szabály nem alkalmazható.

A Π szimport/antiport rendszer egy (termináló) **számítása** egy többlépéses konfigurációátmenet sorozat a kezdőkonfigurációból valamely megállási konfigurációba.

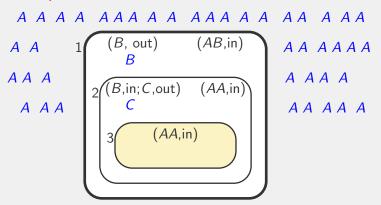
A Π szimport/antiport rendszer egy számításának **eredménye** bármely megállási konfiguráció esetén az i_o kimeneti membránban lévő objektumok száma. (*Alternatív eredményszámítás:* az objektumok (objektumtípus szerinti) számvektora.)

A Π által **generált nyelv** a lehetséges termináló számítások eredményeinek $N(\Pi)$ halmaza. Nyilván $N(\Pi) \subseteq \mathbb{N}$.

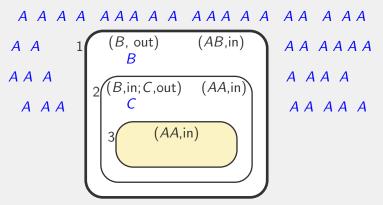

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon)$$

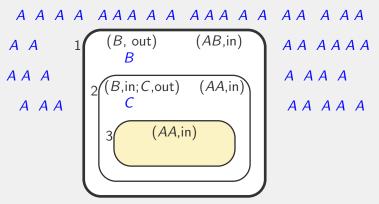
$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA)$$

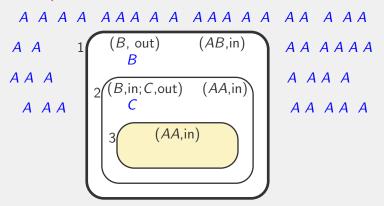
$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA) \vdash (B, A, C, AA)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA) \vdash (B, A, C, AA) \vdash (\varepsilon, AAB, C, AA)$$

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA) \vdash (B, A, C, AA) \vdash (\varepsilon, AAB, C, AA) \vdash (\varepsilon, C, AAB, AA)$$

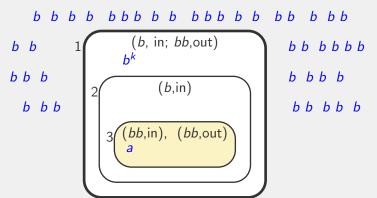

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA) \vdash (B, A, C, AA) \vdash (\varepsilon, AAB, C, AA) \vdash (\varepsilon, C, AAB, AA) \vdash (\varepsilon, C, B, AAAA)$$

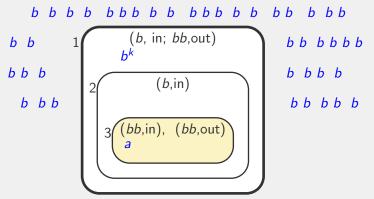

$$(\varepsilon, B, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, \varepsilon) \vdash (B, A, C, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AAB, C, \varepsilon) \vdash (B, \varepsilon, AAC, \varepsilon) \vdash (\varepsilon, AB, C, AA) \vdash (B, A, C, AA) \vdash (\varepsilon, AAB, C, AA) \vdash (\varepsilon, C, AAB, AA) \vdash (\varepsilon, C, B, AAAA)$$

$$N(\Pi) = \{2n \mid n \in \mathbb{N}\}.$$

Példa:
$$(\varepsilon, b^{12}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b^{6}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b^{3}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b, b, a) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, b^{2}, a) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, \varepsilon, ab^{2}) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, b^{2}, a) \vdash \dots$$
 (nem áll meg)

Példa:
$$(\varepsilon, b^{12}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b^{6}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b^{3}, \varepsilon, a) \vdash (\varepsilon, b, b, a) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, b^{2}, a) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, \varepsilon, ab^{2}) \vdash (\varepsilon, \varepsilon, b^{2}, a) \vdash \dots$$
 (nem áll meg)

Pontosan akkor van leálló számítás, ha *k* 2-hatvány. Más *k*-ra a maximális párhuzamosság elve miatt legalább két *b* mindig bekerül a 2-es membránba, ezek ki-be fognak közlekedni a 3-as membránon.

$$N(\Pi) = \{1\}$$
, ha k 2-hatvány, $N(\Pi) = \emptyset$, ha k nem 2-hatvány,

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer súlya a rendszerben szereplő szimport és antiport szabályok maximális súlyai által adott számpár.

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer súlya a rendszerben szereplő szimport és antiport szabályok maximális súlyai által adott számpár.

Példa: Az előző példa egy (2,1) súlyú 3-adfokú rendszer.

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer súlya a rendszerben szereplő szimport és antiport szabályok maximális súlyai által adott számpár.

Példa: Az előző példa egy (2,1) súlyú 3-adfokú rendszer.

Ha a rendszer nem tartalmaz szimport illetve antiport szabályt, akkor a megfelelő maximumot 0-nak értelmezzük.

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer súlya a rendszerben szereplő szimport és antiport szabályok maximális súlyai által adott számpár.

Példa: Az előző példa egy (2,1) súlyú 3-adfokú rendszer.

Ha a rendszer nem tartalmaz szimport illetve antiport szabályt, akkor a megfelelő maximumot 0-nak értelmezzük.

 ${\sf NOP}_m({\sf sym}\ p,\ {\sf anti}\ q)$ jelöli a természetes számok azon halmazainak családját, amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m\geqslant 1)$ legfeljebb p súlyú szimport és legfeljebb q súlyú antiport szabályokat használó szimport/antiport P-rendszer generál.

A szimport/antiport rendszer foka a régióinak száma.

A szimport/antiport rendszer súlya a rendszerben szereplő szimport és antiport szabályok maximális súlyai által adott számpár.

Példa: Az előző példa egy (2,1) súlyú 3-adfokú rendszer.

Ha a rendszer nem tartalmaz szimport illetve antiport szabályt, akkor a megfelelő maximumot 0-nak értelmezzük.

 ${\sf NOP}_m({\sf sym}\ p,\ {\sf anti}\ q)$ jelöli a természetes számok azon halmazainak családját, amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m\geqslant 1)$ legfeljebb p súlyú szimport és legfeljebb q súlyú antiport szabályokat használó szimport/antiport P-rendszer generál.

Ha az m, p, q paraméterek valamelyike nem korlátos, akkor a megfelelő paraméter helyére *-ot írunk.

 $\mathsf{NFIN} := \{ S \subseteq \mathbb{N} \mid S \text{ véges} \}.$

Tétel

 $NOP_1(sym 1, anti 1) \subseteq NFIN$

 $\mathsf{NFIN} := \{ S \subseteq \mathbb{N} \mid S \text{ véges} \}.$

Tétel

 $NOP_1(sym 1, anti 1) \subseteq NFIN$

Tétel

 $NOP_1(sym 2, anti 0) \subseteq NFIN$

 $\mathsf{NFIN} := \{ S \subseteq \mathbb{N} \mid S \text{ véges} \}.$

Tétel

 $NOP_1(sym 1, anti 1) \subseteq NFIN$

Tétel

 $NOP_1(sym 2, anti 0) \subseteq NFIN$

Tétel (Frisco, Hoogeboom, 2004)

 $NOP_1(sym 1, anti 2)=NRE$

 $\mathsf{NFIN} := \{ S \subseteq \mathbb{N} \mid S \text{ véges} \}.$

Tétel

 $NOP_1(sym 1, anti 1) \subseteq NFIN$

Tétel

 $NOP_1(sym 2, anti 0) \subseteq NFIN$

Tétel (Frisco, Hoogeboom, 2004)

 $NOP_1(sym 1, anti 2)=NRE$

Tétel (Frisco, Hoogeboom, 2004)

NOP₃(sym 2, anti 0)=NRE

 $\mathsf{NFIN} := \{ S \subseteq \mathbb{N} \mid S \text{ véges} \}.$

Tétel

 $NOP_1(sym 1, anti 1) \subseteq NFIN$

Tétel

 $NOP_1(sym 2, anti 0) \subseteq NFIN$

Tétel (Frisco, Hoogeboom, 2004)

 $NOP_1(sym 1, anti 2)=NRE$

Tétel (Frisco, Hoogeboom, 2004)

 NOP_3 (sym 2, anti 0)=NRE

Tétel (Martín-Vide, A. Păun, Gh. Păun, 2002)

NOP₂(sym 3, anti 0)=NRE

 $NRE' := \{ S \setminus \{0\} \mid S \in NRE \}$

Tétel (Freund, A. Păun, 2002)

 $NOP_3(sym 0, anti 2)=NRE'$.

Megjegyzés: Egyedül antiport szabályokkal nem kapható meg a 0, kivéve ha a kimeneti membránnak nincs szabálya, de akkor meg csak a 0 kapható meg.

 $NRE' := \{ S \setminus \{0\} \mid S \in NRE \}$

Tétel (Freund, A. Păun, 2002)

 NOP_3 (sym 0, anti 2)=NRE'.

Megjegyzés: Egyedül antiport szabályokkal nem kapható meg a 0, kivéve ha a kimeneti membránnak nincs szabálya, de akkor meg csak a 0 kapható meg.

Tétel (Vaszil Gy., 2004)

NOP₃(sym 1, anti 1)=NRE

(ezeket a tételeket nem bizonyítjuk)

Ebben a számítási modellben a membránoknak lehet egy $\alpha \in \{+,0,-\}$ töltése. A h. membrán α töltöttségét $\begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha}$ jelöli, a semleges, 0 töltést gyakran nem írjuk ki. A szabályok típusai a következők $(a,b\in V,v\in V^*,\alpha,\alpha_1,\ldots\in\{+,0,-\},h,h_1,\ldots$ membráncímkék)

Ebben a számítási modellben a membránoknak lehet egy $\alpha \in \{+,0,-\}$ töltése. A h. membrán α töltöttségét $\begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha}$ jelöli, a semleges, 0 töltést gyakran nem írjuk ki. A szabályok típusai a következők $(a,b\in V,v\in V^*,\alpha,\alpha_1,\ldots\in\{+,0,-\},h,h_1,\ldots$ membráncímkék)

(a)
$$[h a \rightarrow v]_h^{\alpha}$$

Membránon belüli evolúciós szabály. Nincs hatása a membránra.

Ebben a számítási modellben a membránoknak lehet egy $\alpha \in \{+,0,-\}$ töltése. A h. membrán α töltöttségét $\begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha}$ jelöli, a semleges, 0 töltést gyakran nem írjuk ki. A szabályok típusai a következők $(a,b\in V,v\in V^*,\alpha,\alpha_1,\ldots\in\{+,0,-\},h,h_1,\ldots$ membráncímkék)

(a)
$$[h a \rightarrow v]_h^{\alpha}$$

Membránon belüli evolúciós szabály. Nincs hatása a membránra.

(b)
$$a \begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha_1} \rightarrow \begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha_2}$$

Befelé irányuló kommunikációs szabály. Objektum bevitele a h. membránon át, megváltozhat maga az objektum illetve a membrán töltése, a membrán címkéje változatlan.

Ebben a számítási modellben a membránoknak lehet egy $\alpha \in \{+,0,-\}$ töltése. A h. membrán α töltöttségét $\begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha}$ jelöli, a semleges, 0 töltést gyakran nem írjuk ki. A szabályok típusai a következők $(a,b\in V,v\in V^*,\alpha,\alpha_1,\ldots\in\{+,0,-\},h,h_1,\ldots$ membráncímkék)

(a)
$$[h a \rightarrow v]_h^{\alpha}$$

Membránon belüli evolúciós szabály. Nincs hatása a membránra.

(b)
$$a \begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha_1} \rightarrow \begin{bmatrix} h \end{bmatrix}_h^{\alpha_2}$$

Befelé irányuló kommunikációs szabály. Objektum bevitele a *h*. membránon át, megváltozhat maga az objektum illetve a membrán töltése, a membrán címkéje változatlan.

(c)
$$\begin{bmatrix} a \end{bmatrix}_h^{\alpha_1} \rightarrow \begin{bmatrix} b \end{bmatrix}_h^{\alpha_2} b$$

Kifelé irányuló kommunikációs szabály. Objektum kivitele a h. membránon át, megváltozhat maga az objektum illetve a membrán töltése, a membrán címkéje változatlan.

(d)
$$[h a]_h^{\alpha} \rightarrow b$$

Feloldó szabály. Az objektummal való reakció következtében a membrán feloldódhat, ilyenkor a reakció hatására esetleg megváltozott objektum minden egyéb feloldott membránbeli objektummal a szülő membránba kerül.

(d)
$$[h a]_h^{\alpha} \rightarrow b$$

Feloldó szabály. Az objektummal való reakció következtében a membrán feloldódhat, ilyenkor a reakció hatására esetleg megváltozott objektum minden egyéb feloldott membránbeli objektummal a szülő membránba kerül.

(e)
$$[h a]_h^{\alpha_1} \rightarrow [h b]_h^{\alpha_2} [h c]_h^{\alpha_3}$$

(d)
$$[h a]_h^{\alpha} \rightarrow b$$

Feloldó szabály. Az objektummal való reakció következtében a membrán feloldódhat, ilyenkor a reakció hatására esetleg megváltozott objektum minden egyéb feloldott membránbeli objektummal a szülő membránba kerül.

(e)
$$[{}_h a]_h^{\alpha_1} \rightarrow [{}_h b]_h^{\alpha_2} [{}_h c]_h^{\alpha_3}$$

Elemi membránok kettéosztására vonatkozó szabály. Az objektummal való reakció eredményeképpen a membrán két membránná válik szét, a membránok címkéi nem változnak, a polarizációjuk viszont módosulhat.

(d)
$$[h a]_h^{\alpha} \rightarrow b$$

Feloldó szabály. Az objektummal való reakció következtében a membrán feloldódhat, ilyenkor a reakció hatására esetleg megváltozott objektum minden egyéb feloldott membránbeli objektummal a szülő membránba kerül.

(e)
$$[h a]_h^{\alpha_1} \rightarrow [h b]_h^{\alpha_2} [h c]_h^{\alpha_3}$$

Elemi membránok kettéosztására vonatkozó szabály. Az objektummal való reakció eredményeképpen a membrán két membránná válik szét, a membránok címkéi nem változnak, a polarizációjuk viszont módosulhat.

A membrán minden más objektuma 1-1 példányban átmásolódik az új membránokba. (A szabályban specifikált objektumot lehetőleg új objektumokkal helyettesítjük a két új membránban.)

(d)
$$[h a]_h^{\alpha} \rightarrow b$$

Feloldó szabály. Az objektummal való reakció következtében a membrán feloldódhat, ilyenkor a reakció hatására esetleg megváltozott objektum minden egyéb feloldott membránbeli objektummal a szülő membránba kerül.

(e)
$$[{}_h a]_h^{\alpha_1} \rightarrow [{}_h b]_h^{\alpha_2} [{}_h c]_h^{\alpha_3}$$

Elemi membránok kettéosztására vonatkozó szabály. Az objektummal való reakció eredményeképpen a membrán két membránná válik szét, a membránok címkéi nem változnak, a polarizációjuk viszont módosulhat.

A membrán minden más objektuma 1-1 példányban átmásolódik az új membránokba. (A szabályban specifikált objektumot lehetőleg új objektumokkal helyettesítjük a két új membránban.)

Megjegyzés: Néha elemi membránok d-felé ($d \ge 2$) osztódására vonatkozó szabályokat is megengedünk.

(f)
$$[_{h} \ [_{h_{1}}]_{h_{1}}^{+} \cdots [_{h_{k}}]_{h_{k}}^{+} \ [_{h_{k+1}}]_{h_{k+1}}^{-} \cdots [_{h_{\ell}}]_{h_{\ell}}^{-} \ ]_{h}^{\alpha_{1}} \rightarrow [_{h} \ [_{h_{1}}]_{h_{1}}^{\alpha} \cdots [_{h_{k}}]_{h_{k}}^{\alpha} \ ]_{h}^{\alpha_{2}} \ [_{h} \ [_{h_{k+1}}]_{h_{k+1}}^{\beta} \cdots [_{h_{\ell}}]_{h_{\ell}}^{\beta} \ ]_{h}^{\alpha_{3}}$$

$$(0 < k < \ell, \alpha, \beta, \alpha_{1}, \alpha_{2}, \alpha_{3} \in \{+, 0, -\}, h, h_{1}, \dots, h_{\ell} \in H.)$$

Nem elemi membránok polarizáció alapján történő kettéosztására vonatkozó szabály.

(f)
$$\begin{bmatrix} h & [h_1]_{h_1}^+ \cdots [h_k]_{h_k}^+ & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^- \cdots [h_\ell]_{h_\ell}^- \end{bmatrix}_{h_\ell}^{\alpha_1} \rightarrow \begin{bmatrix} h & [h_1]_{h_1}^{\alpha} \cdots [h_k]_{h_k}^{\alpha} \end{bmatrix}_{h_k}^{\alpha_2} & [h & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^{\beta} \cdots [h_\ell]_{h_\ell}^{\beta} \end{bmatrix}_{h}^{\alpha_3} \\ (0 < k < \ell, \alpha, \beta, \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in \{+, 0, -\}, h, h_1, \dots, h_\ell \in H.)$$

Nem elemi membránok polarizáció alapján történő kettéosztására vonatkozó szabály.

A szabály alkalmazása: h-ban lehetnek $\begin{bmatrix} 1 \\ h_{\ell+1} \end{bmatrix}_{h_{\ell+1}}^{0} \cdots \begin{bmatrix} 1 \\ h_{n} \end{bmatrix}_{h_{n}}^{0}$ további 0 polaritású membránok és objektumok, ilyenkor ezek az osztódásnál **mindkét** új membránba bekerülnek.

(f)
$$\begin{bmatrix} h & [h_1]_{h_1}^+ \cdots [h_k]_{h_k}^+ & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^- \cdots [h_\ell]_{h_\ell}^- \end{bmatrix}_{h_\ell}^{\alpha_1} \rightarrow \begin{bmatrix} h & [h_1]_{h_1}^{\alpha} \cdots [h_k]_{h_k}^{\alpha} \end{bmatrix}_{h}^{\alpha_2} & [h & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^{\beta} \cdots [h_\ell]_{h_\ell}^{\beta} \end{bmatrix}_{h}^{\alpha_3} \\ (0 < k < \ell, \alpha, \beta, \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in \{+, 0, -\}, h, h_1, \dots, h_\ell \in H.)$$

Nem elemi membránok polarizáció alapján történő kettéosztására vonatkozó szabály.

A szabály alkalmazása: h-ban lehetnek $\begin{bmatrix} 1 \\ h_{\ell+1} \end{bmatrix}_{h_{\ell+1}}^{0} \cdots \begin{bmatrix} 1 \\ h_{n} \end{bmatrix}_{h_{n}}^{0}$ további 0 polaritású membránok és objektumok, ilyenkor ezek az osztódásnál **mindkét** új membránba bekerülnek.

Az ellentétes polarizációjú membránok két új membránba kerülnek, polarizációjuk megváltozhat. Ellentétes polarizációjú membránokat **(f)** típusú szabály alkalmazásával lehet elkülöníteni.

(f)
$$\begin{bmatrix} h & [h_{1}]_{h_{1}}^{+} \cdots [h_{k}]_{h_{k}}^{+} & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^{-} \cdots [h_{\ell}]_{h_{\ell}}^{-} &]_{h}^{\alpha_{1}} \rightarrow \\ & [h & [h_{1}]_{h_{1}}^{\alpha} \cdots [h_{k}]_{h_{k}}^{\alpha} &]_{h}^{\alpha_{2}} & [h & [h_{k+1}]_{h_{k+1}}^{\beta} \cdots [h_{\ell}]_{h_{\ell}}^{\beta} &]_{h}^{\alpha_{3}} \\ (0 < k < \ell, \alpha, \beta, \alpha_{1}, \alpha_{2}, \alpha_{3} \in \{+, 0, -\}, h, h_{1}, \dots, h_{\ell} \in H.) \end{bmatrix}$$

Nem elemi membránok polarizáció alapján történő kettéosztására vonatkozó szabály.

A szabály alkalmazása: h-ban lehetnek $\begin{bmatrix} 1 \\ h_{\ell+1} \end{bmatrix}_{h_{\ell+1}}^{0} \cdots \begin{bmatrix} 1 \\ h_{n} \end{bmatrix}_{h_{n}}^{0}$ további 0 polaritású membránok és objektumok, ilyenkor ezek az osztódásnál **mindkét** új membránba bekerülnek.

Az ellentétes polarizációjú membránok két új membránba kerülnek, polarizációjuk megváltozhat. Ellentétes polarizációjú membránokat (f) típusú szabály alkalmazásával lehet elkülöníteni.

Észrevétel: Vegyük észre, hogy ebben a számítási modellben a membránstruktúra nem állandó és a membránok címkéi nem egyediek (lásd (e) és (f)), előfordulhat, hogy egy adott szabályt az aktuális membránstruktúra több pontján is alkalmazni lehet.

Aktív membránrendszerek

Definíció

Aktív P rendszernek nevezzük a $\Pi = \langle V, H, \mu, \omega_1, \dots, \omega_m, R \rangle$ $(m \ge 1)$ konstrukciót, ahol

- V objektumok nemüres, véges halmaza, a rendszer ábécéje;
- H a membránok címkéinek véges halmaza;
- μ a membránstruktúra, amely m membránból áll, ahol a membránok $1,2,\ldots,m$ elemeivel nem feltétlenül injektív módon vannak címkézve; feltesszük, hogy μ minden membránja semleges polarizációjú (töltésű);
- $\omega_i, 1 \leq i \leq m$, olyan V feletti sztringek, amelyek objektumokból álló multihalmazokat reprezentálnak és μ m darab régiójához vannak rendelve;
- R a fenti (a)-(f) típusú szabályokból álló szabályrendszer.

A szabályok alkalmazása nemdeterminisztikus módon maximálisan párhuzamos működési módban történik, melyet a következőképpen értelmezünk:

A szabályok alkalmazása nemdeterminisztikus módon maximálisan párhuzamos működési módban történik, melyet a következőképpen értelmezünk:

Minden egyes membrán és minden egyes objektum konfigurációátmenetenként **csak egyetlen** szabályban vehet részt.

A szabályok alkalmazása nemdeterminisztikus módon maximálisan párhuzamos működési módban történik, melyet a következőképpen értelmezünk:

Minden egyes membrán és minden egyes objektum konfigurációátmenetenként **csak egyetlen** szabályban vehet részt.

Tehát membránon belül az objektumok szokásos módon, maximális párhuzamossággal evolválódnak az (a) típusú szabályok szerint, ezen szabályok alkalmazásával ugyanis nem halad át egyetlen objektum sem membránon.

A szabályok alkalmazása nemdeterminisztikus módon maximálisan párhuzamos működési módban történik, melyet a következőképpen értelmezünk:

Minden egyes membrán és minden egyes objektum konfigurációátmenetenként **csak egyetlen** szabályban vehet részt.

Tehát membránon belül az objektumok szokásos módon, maximális párhuzamossággal evolválódnak az (a) típusú szabályok szerint, ezen szabályok alkalmazásával ugyanis nem halad át egyetlen objektum sem membránon.

Minden egyes membrán a (b)-(f) típusú szabályok közül összesen csak egyszer lehet érintett.

A szabályok alkalmazása nemdeterminisztikus módon maximálisan párhuzamos működési módban történik, melyet a következőképpen értelmezünk:

Minden egyes membrán és minden egyes objektum konfigurációátmenetenként csak egyetlen szabályban vehet részt.

Tehát membránon belül az objektumok szokásos módon, maximális párhuzamossággal evolválódnak az (a) típusú szabályok szerint, ezen szabályok alkalmazásával ugyanis nem halad át egyetlen objektum sem membránon.

Minden egyes membrán a (b)-(f) típusú szabályok közül összesen csak egyszer lehet érintett.

Egy ilyen egylépéses konfigurációátmenetben a kijelölt szabályok végrehajtását az (a) típusú evolúciós szabályokkal kell kezdeni. Ez a feloldódó membránok miatt fontos. Bottom-up végrehajtás van, a membránhierarchiában a levelektől a gyökérig.

Nem létezhet olyan szabály, melyet az adott lépésben alkalmazott szabály-multihalmazhoz hozzávéve a fentieket nem sértő szabály-multihalmazt kapnánk. Azaz, ha további objektumok tudnának még membránon belül evolválódni, vagy egy újabb membránnal történhetne (b)-(f) típusú lépés, akkor annak végre is kell hajtódnia.

Nem létezhet olyan szabály, melyet az adott lépésben alkalmazott szabály-multihalmazhoz hozzávéve a fentieket nem sértő szabály-multihalmazt kapnánk. Azaz, ha további objektumok tudnának még membránon belül evolválódni, vagy egy újabb membránnal történhetne (b)-(f) típusú lépés, akkor annak végre is kell hajtódnia.

Amikor egy membrán feloldódik, akkor a megszűnő membrán szabályai nem öröklődnek a szülő membránra. Az *R* szabályrendszer a működés során nem változik.

Nem létezhet olyan szabály, melyet az adott lépésben alkalmazott szabály-multihalmazhoz hozzávéve a fentieket nem sértő szabály-multihalmazt kapnánk. Azaz, ha további objektumok tudnának még membránon belül evolválódni, vagy egy újabb membránnal történhetne (b)-(f) típusú lépés, akkor annak végre is kell hajtódnia.

Amikor egy membrán feloldódik, akkor a megszűnő membrán szabályai nem öröklődnek a szülő membránra. Az *R* szabályrendszer a működés során nem változik.

A legkülső membrán se osztódni, se feloldódni nem tud, de töltése lehet.

1. Példa: A h membránon belül három a objektum van, ezek közül kettő az $[_h a \rightarrow b]_h^0$ szabállyal előbb b-vé evolválódhatnak, majd ugyanezen lépésben a $[_h a]_h^0 \rightarrow c$ szabállyal a h membrán még feloldódhat (a két b és a c a szülő membránba kerül), vagy a $[_h a]_h^0 \rightarrow [_h b]_h^0 [_h c]_h^0$ szabállyal kettéosztódhat (az egyik példányban három b, a másik példányban két b és egy c lesz).

- 1. Példa: A h membránon belül három a objektum van, ezek közül kettő az $[ha \rightarrow b]_h^0$ szabállyal előbb b-vé evolválódhatnak, majd ugyanezen lépésben a $[ha]_h^0 \rightarrow c$ szabállyal a h membrán még feloldódhat (a két b és a c a szülő membránba kerül), vagy a $[ha]_h^0 \rightarrow [hb]_h^0 [hc]_h^0$ szabállyal kettéosztódhat (az egyik példányban három b, a másik példányban két b és egy c lesz).
- **2. példa:** Egy h címkéjű membránban egyetlen a objektum van. Az $[ha \rightarrow b]_h^0$ és $[hb]_h^0 \rightarrow [hb]_h^+$ c szabályokkal csak 2 lépésben lehet kivinni a végül c-vé alakuló objektumot (az objektumok és membránok szabályokhoz rendelése a lépések elején történik).

- 1. Példa: A h membránon belül három a objektum van, ezek közül kettő az $[ha \rightarrow b]_h^0$ szabállyal előbb b-vé evolválódhatnak, majd ugyanezen lépésben a $[ha]_h^0 \rightarrow c$ szabállyal a h membrán még feloldódhat (a két b és a c a szülő membránba kerül), vagy a $[ha]_h^0 \rightarrow [hb]_h^0 [hc]_h^0$ szabállyal kettéosztódhat (az egyik példányban három b, a másik példányban két b és egy c lesz).
- **2. példa:** Egy h címkéjű membránban egyetlen a objektum van. Az $[ha \rightarrow b]_h^0$ és $[hb]_h^0 \rightarrow [hb]_h^+$ c szabályokkal csak 2 lépésben lehet kivinni a végül c-vé alakuló objektumot (az objektumok és membránok szabályokhoz rendelése a lépések elején történik).
- 3. példa: A h címkéjű membránokra 4 szabály vonatkozik: $[{}_h a \to b]_h^0, [{}_h b]_h^0 \to [{}_h b]_h^+ c, a [{}_h b]_h^0 \to [{}_h b]_h^-$ és $[{}_h a]_h^0 \to c$. Megfelelő mennyiségű és fajtájú objektum rendelkezésre állása esetén egy h címkéjű membránra az első (akár több példányban) a másik 3 közül legfeljebb az egyikkel alkalmazható együtt. A második 3 szabály közül semmelyik 2 nem alkalmazható egyszerre ugyanazon membránra ugyanazon lépésben.

Aktív membránrendszerek konfigurációi

Definíció

 $(\mu, w_1, \ldots, w_r)$ a $\Pi = \langle V, T, H, \mu, \omega_1, \ldots, \omega_m, R \rangle$ aktív P-rendszer **konfigurációja**, ahol μ az aktuális membránstruktúra r membránnal, $w_1, \ldots, w_r \in O^*$ pedig rendre az egyes membránok által határolt régiókban levő objektumok multihalmazát reprezezentáló sztring.

Aktív membránrendszerek konfigurációi

Definíció

 $(\mu, w_1, \ldots, w_r)$ a $\Pi = \langle V, T, H, \mu, \omega_1, \ldots, \omega_m, R \rangle$ aktív P-rendszer **konfigurációja**, ahol μ az aktuális membránstruktúra r membránnal, $w_1, \ldots, w_r \in O^*$ pedig rendre az egyes membránok által határolt régiókban levő objektumok multihalmazát reprezezentáló sztring.

Definíció

 $(\mu, w_1, \dots, w_m)$ kezdőkonfiguráció, ha μ a kezdeti membránstruktúra és $w_i = \omega_i$ $(1 \le i \le m)$.

Aktív membránrendszerek konfigurációi

Definíció

 $(\mu, w_1, \ldots, w_r)$ a $\Pi = \langle V, T, H, \mu, \omega_1, \ldots, \omega_m, R \rangle$ aktív P-rendszer **konfigurációja**, ahol μ az aktuális membránstruktúra r membránnal, $w_1, \ldots, w_r \in O^*$ pedig rendre az egyes membránok által határolt régiókban levő objektumok multihalmazát reprezezentáló sztring.

Definíció

 $(\mu, w_1, \dots, w_m)$ kezdőkonfiguráció, ha μ a kezdeti membránstruktúra és $w_i = \omega_i$ $(1 \le i \le m)$.

Definíció

Az **egylépéses konfigurációátmenet** relációt a fent ismertetettek alapján definiáljuk. Egy a kezdőkonfigurációból induló konfigurációátmenet sorozatot Π egy **számításnak** nevezzük.

Aktív membránrendszerek által generált nyelv

Definíció

Egy számítás megállási konfigurációba jutott, ha a számítás nem folytatható (nem alkalmazható további szabály).

Aktív membránrendszerek által generált nyelv

Definíció

Egy számítás megállási konfigurációba jutott, ha a számítás nem folytatható (nem alkalmazható további szabály).

Definíció

 Π egy termináló számításának eredménye a megállásig környezetbe jutott szimbólumok száma. A Π által **generált nyelv** az így generált számok halmaza, melyet $N(\Pi)$ -vel jelölünk.

Aktív membránrendszerek által generált nyelv

Definíció

Egy számítás megállási konfigurációba jutott, ha a számítás nem folytatható (nem alkalmazható további szabály).

Definíció

 Π egy termináló számításának eredménye a megállásig környezetbe jutott szimbólumok száma. A Π által **generált nyelv** az így generált számok halmaza, melyet $N(\Pi)$ -vel jelölünk.

Alternatívák:

- a környezetbe jutott objektumok típusonkénti vektora
- figyelembe vesszük a környezetbe jutás sorrendjét, így generálhatunk sztringeket is
- megkülönböztethetünk terminális objektumokat és csak ezeket számoljuk

NOP $_m(aktív, (a), (b), (c))$ jelöli a természetes számok halmazainak családját, amelyek $N(\Pi)$ alakúak és amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m \ge 1)$ aktív membránrendszer generál, a következő szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) befelé irányuló kommunikációs szabályok és (c) kifelé irányuló kommunikációs szabályok.

NOP $_m(aktív, (a), (b), (c))$ jelöli a természetes számok halmazainak családját, amelyek $N(\Pi)$ alakúak és amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m \ge 1)$ aktív membránrendszer generál, a következő szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) befelé irányuló kommunikációs szabályok és (c) kifelé irányuló kommunikációs szabályok.

Általában (a), (b), (c) helyett a megengedett szabálytípusok listája áll.

NOP $_m(aktív, (a), (b), (c))$ jelöli a természetes számok halmazainak családját, amelyek $N(\Pi)$ alakúak és amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m \ge 1)$ aktív membránrendszer generál, a következő szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) befelé irányuló kommunikációs szabályok és (c) kifelé irányuló kommunikációs szabályok.

Általában (a), (b), (c) helyett a megengedett szabálytípusok listája áll.

Az aktív membránrendszerek is Turing univerzálisak:

Tétel

 NOP_3 (aktív, (a), (b), (c)) = NRE

NOP $_m(aktív, (a), (b), (c))$ jelöli a természetes számok halmazainak családját, amelyek $N(\Pi)$ alakúak és amelyeket egy legfeljebb m-edfokú $(m \ge 1)$ aktív membránrendszer generál, a következő szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) befelé irányuló kommunikációs szabályok és (c) kifelé irányuló kommunikációs szabályok.

Általában (a), (b), (c) helyett a megengedett szabálytípusok listája áll.

Az aktív membránrendszerek is Turing univerzálisak:

Tétel

 NOP_3 (aktív, (a), (b), (c)) = NRE

Tétel

A SAT probléma a változók és a klózok számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (csak 2 részre osztódás).

Tétel

A SAT probléma a változók és a klózok számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (csak 2 részre osztódás).

Bizonyítás: Tekintsük az $\varphi = C_1 \wedge \cdots \wedge C_m n$ ítéletváltozót tartalmazó KNF-et, ahol $C_i = L_{i,1} \vee \cdots \vee L_{i,p_i}$ és $L_{i,j} \in \{X_k, \neg X_k \mid 1 \leqslant k \leqslant n\} \ (1 \leqslant i \leqslant m, 1 \leqslant j \leqslant p_i).$

Tétel

A SAT probléma a változók és a klózok számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (csak 2 részre osztódás).

Bizonyítás: Tekintsük az $\varphi = C_1 \wedge \cdots \wedge C_m$ n ítéletváltozót tartalmazó KNF-et, ahol $C_i = L_{i,1} \vee \cdots \vee L_{i,p_i}$ és $L_{i,j} \in \{X_k, \neg X_k \mid 1 \leqslant k \leqslant n\} \ (1 \leqslant i \leqslant m, 1 \leqslant j \leqslant p_i).$

Lineáris időben készítünk egy O(n+m) lépésszámú $\Pi = \langle V, \{1,2\}, [1[2]_2^0]_1^0, \varepsilon, a_1 \cdots a_n d_0, R \rangle \text{ aktív P-rendszert, ahol } V = \{a_i t_i, f_i \mid 1 \leqslant i \leqslant n\} \cup \{r_i \mid 0 \leqslant i \leqslant m\} \cup \{c_i \mid 1 \leqslant i \leqslant m+1\} \cup \{d_i \mid 0 \leqslant i \leqslant n\} \cup \{\text{yes}\}$

R szabályai:

$$(1) \left[{}_{2} a_{i} \right] {}_{2}^{0} \rightarrow \left[{}_{2} t_{i} \right] {}_{2}^{0} \left[{}_{2} f_{i} \right] {}_{2}^{0} , \quad 1 \leqslant i \leqslant n.$$

(2)
$$[_2 d_k \to d_{k+1}]_2^0$$
, $0 \le k \le n-2$.

(3)
$$[_2 d_{n-1} \rightarrow d_n c_1]_2^0$$
.

(4)
$$[_2 d_n]_2^0 \rightarrow [_2]_2^+ d_n$$
.

(5)
$$[_2 t_i \rightarrow r_{j_1} \cdots r_{j_{k(i)}}]_2^+$$
, ha az X_i literált épp a $C_{j_1}, \ldots C_{j_{k(i)}}$ klózok tartalmazzák $(1 \leq i \leq n)$.

(6)
$$[_2 f_i \rightarrow r_{j_1} \cdots r_{j_{k(i)}}]_2^+$$
, ha a $\neg X_i$ literált épp a $C_{j_1}, \ldots C_{j_{k(i)}}$ klózok tartalmazzák $(1 \leqslant i \leqslant n)$.

$$(7) [_2 r_1]_2^+ \to [_2]_2^- r_1 .$$

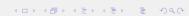
(8)
$$\begin{bmatrix} 2 c_i \rightarrow c_{i+1} \end{bmatrix}_2^-$$
, $(1 \leqslant i \leqslant m)$.

(9)
$$[_2 r_k \to r_{k-1}]_2^-$$
, $(1 \le k \le m)$.

$$(10) r_1 \begin{bmatrix} 2 \end{bmatrix}_2^- \rightarrow \begin{bmatrix} 2 r_0 \end{bmatrix}_2^+$$

(11)
$$\lceil_2 c_{m+1} \rceil_2^+ \to \lceil_2 \rceil_2^+$$
 yes.

(12)
$$\begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$$
 yes $\begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix}$ $\rightarrow \begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$ yes.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

(1)-(4): n lépésben létrejön 2^n membrán, minden változókiértékeléshez egy, d_i -nek az i indexe azt mutaja, hogy hány változó kapott értéket. Ha i=n, akkor egy c_1 is bekerül a membránokba.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

(1)-(4): n lépésben létrejön 2^n membrán, minden változókiértékeléshez egy, d_i -nek az i indexe azt mutaja, hogy hány változó kapott értéket. Ha i=n, akkor egy c_1 is bekerül a membránokba.

Példa: ha n = 2, akkor a következőt kapjuk: $[_1[_2t_1t_2d_2c_1]_2[_2t_1f_2d_2c_1]_2[_2f_1t_2d_2c_1]_2[_2f_1f_2d_2c_1]_2]_1.$

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

(1)-(4): n lépésben létrejön 2^n membrán, minden változókiértékeléshez egy, d_i -nek az i indexe azt mutaja, hogy hány változó kapott értéket. Ha i=n, akkor egy c_1 is bekerül a membránokba.

Példa: ha n = 2, akkor a következőt kapjuk:

 $\big[{}_1\big[{}_2t_1t_2d_2c_1\big]{}_2\big[{}_2t_1f_2d_2c_1\big]{}_2\big[{}_2f_1t_2d_2c_1\big]{}_2\big[{}_2f_1f_2d_2c_1\big]{}_2\big]{}_1.$

Ezek után d_n kikerül a 2-es membránokból és a polaritásuk + lesz.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

(1)-(4): n lépésben létrejön 2^n membrán, minden változókiértékeléshez egy, d_i -nek az i indexe azt mutaja, hogy hány változó kapott értéket. Ha i=n, akkor egy c_1 is bekerül a membránokba.

Példa: ha n = 2, akkor a következőt kapjuk: $[1_2t_1t_2d_2c_1]_2[2_1t_2d_2c_1]_2[2_1t_2d_2c_1]_2[2_1t_2d_2c_1]_2[2_1t_2d_2c_1]_2]_1$.

Ezek után d_n kikerül a 2-es membránokból és a polaritásuk + lesz.

(5)-(6) után minden változókiértékelés membránja pontosan azon klózok r_i jelét tartalmazza, melyeket igazra értékel. Minden i-re r_i annyi példányban lesz jelen ahány literált igazzá tesz C_i -ben.

Belátjuk, hogy Π akkor és csak akkor küld legalább egy "yes"-t a környezetbe, ha φ kielégíthető.

 d_i és c_i számlálók, az indexük révén történik a lépések számlálása.

(1)-(4): n lépésben létrejön 2^n membrán, minden változókiértékeléshez egy, d_i -nek az i indexe azt mutaja, hogy hány változó kapott értéket. Ha i=n, akkor egy c_1 is bekerül a membránokba.

Példa: ha n = 2, akkor a következőt kapjuk: $[1_1[t_1t_2d_2c_1]_2[t_1f_2d_2c_1]_2[t_1f_2d_2c_1]_2[t_2f_2d_2c_1]_2[t_2f_2d_2c_1]_2]$

Ezek után d_n kikerül a 2-es membránokból és a polaritásuk + lesz.

(5)-(6) után minden változókiértékelés membránja pontosan azon klózok r_i jelét tartalmazza, melyeket igazra értékel. Minden i-re r_i annyi példányban lesz jelen ahány literált igazzá tesz C_i -ben.

 φ akkor és csak akkor kielégíthető, ha valamelyik membránban az összes r_i -ből van legalább egy példány.

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).
  - A még szóba jöhető membránok mindegyikéből pontosan 1 darab r₁ kerül ki az 1-es membránba.

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).
  - A még szóba jöhető membránok mindegyikéből pontosan 1 darab r_1 kerül ki az 1-es membránba.
  - Ekkor minden r_i indexe eggyel csökken (így az i. lépésben az eredeti r_i -k jelenlétét ellenőrizzük). Lenullázza a többlet r_1 -ek indexét. c_i indexe eggyel nő.

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).
  - A még szóba jöhető membránok mindegyikéből pontosan 1 darab r₁ kerül ki az 1-es membránba.
  - Ekkor minden r_i indexe eggyel csökken (így az i. lépésben az eredeti r_i -k jelenlétét ellenőrizzük). Lenullázza a többlet r_1 -ek indexét. c_i indexe eggyel nő.
  - Mivel épp annyi negatív polaritású membrán van, mint r₁ az 1-es membránban, ezért ezek visszakerülnek a 2-es membránokba r₀-ként, újra +-ra állítva a polaritást.

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).
  - A még szóba jöhető membránok mindegyikéből pontosan 1 darab r₁ kerül ki az 1-es membránba.
  - Ekkor minden r_i indexe eggyel csökken (így az i. lépésben az eredeti r_i -k jelenlétét ellenőrizzük). Lenullázza a többlet r_1 -ek indexét. c_i indexe eggyel nő.
  - Mivel épp annyi negatív polaritású membrán van, mint r₁ az 1-es membránban, ezért ezek visszakerülnek a 2-es membránokba r₀-ként, újra +-ra állítva a polaritást.
- (11)-(12): Ha a c számláló m+1-hez ér valamelyik 2-es membránban, az azt jelent, hogy minden r_i benne volt a membránban, a membránhoz tartozó interpretáció kielégíti φ -t. Ekkor a rendszer kiküld egy "yes" üzenetet a környezetbe.

- (7)-(10): ellenőrzi a membránokra, hogy minden r_i benne van-e:
  - Azok a membránok, amelyekben nincsen benne minden egyes r_i -nek legalább egy példánya előbb-utóbb blokkolódni fog (+ lesz a polaritása, és nem fog r_1 -et tartalmazni).
  - A még szóba jöhető membránok mindegyikéből pontosan 1 darab r₁ kerül ki az 1-es membránba.
  - Ekkor minden r_i indexe eggyel csökken (így az i. lépésben az eredeti r_i -k jelenlétét ellenőrizzük). Lenullázza a többlet r_1 -ek indexét. c_i indexe eggyel nő.
  - Mivel épp annyi negatív polaritású membrán van, mint r₁ az 1-es membránban, ezért ezek visszakerülnek a 2-es membránokba r₀-ként, újra +-ra állítva a polaritást.

Összesen lineáris, n+2m+4 iteráció van.

(11)-(12): Ha a c számláló m+1-hez ér valamelyik 2-es membránban, az azt jelent, hogy minden r_i benne volt a membránban, a membránhoz tartozó interpretáció kielégíti φ -t. Ekkor a rendszer kiküld egy "yes" üzenetet a környezetbe.

Tétel

A Hamilton-út probléma a gráf csúcsai számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (többfelé osztódás is).

Tétel

A Hamilton-út probléma a gráf csúcsai számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (többfelé osztódás is).

Bizonyítás: Legyen G=(N,E) irányított gráf, ahol $n\geqslant 2$, és $N=\{1,2,\ldots n\}.$

Tétel

A Hamilton-út probléma a gráf csúcsai számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (többfelé osztódás is).

Bizonyítás: Legyen G = (N, E) irányított gráf, ahol $n \ge 2$, és $N = \{1, 2, \dots n\}$.

Konstruálunk egy $\Pi = (V, H, \mu, \varepsilon, dd_0, R)$, P-rendszert aktív membránokkal, ahol

$$V = \{a_i, b_i \mid 1 \le i \le n\} \cup \{r_i \mid 0 \le i \le n+1\} \cup \{c_i \mid 0 \le i \le n+1\} \cup \{d_i \mid 0 \le i \le 2n\} \cup \{d, \text{yes}\},$$

Tétel

A Hamilton-út probléma a gráf csúcsai számának függvényében lineáris időben megoldható aktív P-rendszerrel a következő típusú szabályokat használva: (a) objektumok evolúciós szabályai, (b) (befelé irányuló) kommunikációs szabályok, (c) (kifelé irányuló) kommunikációs szabályok és (e) elemi membránok osztódását leíró szabályok (többfelé osztódás is).

Bizonyítás: Legyen G = (N, E) irányított gráf, ahol $n \ge 2$, és $N = \{1, 2, \dots n\}$.

Konstruálunk egy $\Pi=(V,H,\mu,\varepsilon,dd_0,R)$, P-rendszert aktív membránokkal, ahol

$$V = \{a_i, b_i \mid 1 \le i \le n\} \cup \{r_i \mid 0 \le i \le n+1\} \cup \{c_i \mid 0 \le i \le n+1\} \cup \{d_i \mid 0 \le i \le 2n\} \cup \{d, \text{yes}\},$$

 $H=\{1,2\},\ \mu=\left[_1\left[_2\right]_2^0\right]_1^0$, és R a követketkező szabályokat tartalmazza:

$$(1) [_2d]_2^0 \to [_2a_1]_2^0 \cdots [_2a_n]_2^0, \quad (1 \leqslant i \leqslant n).$$

(2)
$$[_2d_k \to d_{k+1}]_2^0$$
, $(0 \le k \le 2n-2)$.

(3)
$$[_2d_{2n-1} \rightarrow d_{2n}c_1]_2^0$$
,

(4)
$$[_2d_{2n}]_2^0 \rightarrow [_2]_2^+d_{2n}$$
.

$$(5) [2ai \rightarrow ribi]20, (1 \leqslant i \leqslant n).$$

- (6) $[{}_{2}b_{i}]_{2}^{0} \rightarrow [{}_{2}a_{j_{1}}]_{2}^{0} \cdots [{}_{2}a_{j_{k}}]_{2}^{0}$, $(1 \leqslant i \leqslant n, 1 \leqslant j_{1}, \ldots, j_{k} \leqslant n)$, úgy, hogy éppen $(i, j_{1}), \ldots, (i, j_{k})$ az i-ből kiinduló E-beli élek.
- $(7) [_2 r_1]_2^+ \to [_2]_2^- r_1 .$
- (8) $\begin{bmatrix} 2 c_i \rightarrow c_{i+1} \end{bmatrix}_2^-$, $(1 \leqslant i \leqslant n)$.
- $(9) \left[{}_{2} r_{i} \rightarrow r_{i-1} \right] _{2}^{-}, \quad (1 \leqslant i \leqslant n).$

(10)
$$r_1 [_2]_2^- \rightarrow [_2 r_0]_2^+$$

(11)
$$[{}_{2}c_{n+1}]_{2}^{+} \rightarrow [{}_{2}]_{2}^{+}$$
 yes.

(12)
$$\begin{bmatrix} 1 & \text{yes} \end{bmatrix}_1^0 \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 1 \end{bmatrix}_1^0 \text{ yes}.$$

A d_i és c_i objektumok számlálók, a számítás végességét garantálják. Minden 2-es címkéjű objektumban a számítás során pontosan egy található belőlük és szinkronban számolnak.

A d_i és c_i objektumok számlálók, a számítás végességét garantálják. Minden 2-es címkéjű objektumban a számítás során pontosan egy található belőlük és szinkronban számolnak.

Az (1)-es szabály létrehoz n darab 2-es membránt. Az a_i és b_i objektumok az i. csúcsot reprezentálják. Ha a_i b_i -re változik, akkor a következő ütemben i-ből kiinduló éleket keresünk.

A d_i és c_i objektumok számlálók, a számítás végességét garantálják. Minden 2-es címkéjű objektumban a számítás során pontosan egy található belőlük és szinkronban számolnak.

Az (1)-es szabály létrehoz n darab 2-es membránt. Az a_i és b_i objektumok az i. csúcsot reprezentálják. Ha a_i b_i -re változik, akkor a következő ütemben i-ből kiinduló éleket keresünk.

Az alapötlet az, hogy (5)-(6) segítségével n hosszú sétákat állítunk elő minden lehetséges módon. Minden sétához tartozni fog egy saját 2-es membrán. Az r_i objektumok a séta korábbi csúcsai.

Például ha $2 \rightarrow 3 \rightarrow 2 \rightarrow 5 \rightarrow 3$ egy séta és n=5, akkor lesz olyan 2-es membrán, mely sorra a $dd_0, a_2d_1, r_2b_2d_2, r_2a_3d_3, r_2r_3b_3d_4, r_2r_3a_2d_5, r_2^2r_3b_2d_6, \dots r_2^2r_3^2r_5b_3d_{10}c_1$ által reprezentált objektum multihalmazt tartalmazza. A következő lépésben lesz a membrán polaritása +. Ezzel leáll a séta hosszabbítása és jön az ellenőrző fázis.

Például ha $2 \rightarrow 3 \rightarrow 2 \rightarrow 5 \rightarrow 3$ egy séta és n=5, akkor lesz olyan 2-es membrán, mely sorra a $dd_0, a_2d_1, r_2b_2d_2, r_2a_3d_3, r_2r_3b_3d_4, r_2r_3a_2d_5, r_2^2r_3b_2d_6, \dots r_2^2r_3^2r_5b_3d_{10}c_1$ által reprezentált objektum multihalmazt tartalmazza. A következő lépésben lesz a membrán polaritása +. Ezzel leáll a séta hosszabbítása és jön az ellenőrző fázis.

Végül a (7)-(12) szabályok a SAT-nál látott módon ellenőrzik, hogy van-e olyan 2-es membrán, amelyik mindegyik r_i -t tartalmazza. Ha van, akkor egy "yes" üzenetet kap a környezet legfeljebb 4n+3 ütem után.

Például ha $2 \rightarrow 3 \rightarrow 2 \rightarrow 5 \rightarrow 3$ egy séta és n=5, akkor lesz olyan 2-es membrán, mely sorra a $dd_0, a_2d_1, r_2b_2d_2, r_2a_3d_3, r_2r_3b_3d_4, r_2r_3a_2d_5, r_2^2r_3b_2d_6, \dots r_2^2r_3^2r_5b_3d_{10}c_1$ által reprezentált objektum multihalmazt tartalmazza. A következő lépésben lesz a membrán polaritása +. Ezzel leáll a séta hosszabbítása és jön az ellenőrző fázis.

Végül a (7)-(12) szabályok a SAT-nál látott módon ellenőrzik, hogy van-e olyan 2-es membrán, amelyik mindegyik r_i -t tartalmazza. Ha van, akkor egy "yes" üzenetet kap a környezet legfeljebb 4n+3 ütem után.

Megjegyzés: Ha membránokat akárhány helyett csak 2 részre osztó szabályokat használhatunk, akkor a konstrukció módosítása $O(n^2)$ lépésben dönti el a Hamilton út problémát.